

ნ ა თ ე ლ ა

ძ ვ ე ლ ე ბ უ რ ი ა მ ბ ა ვ ი

შესავალი

ამაღლდით, გრძნობავ, გონებავ!...
ასცილდით მზე და მთვარესა!...
შეუკავშირდით ვარსკვლავებს,
მოციმციმ-მოელვარესა!

შეიტყვეთ საიდუმლოება
ზეციარ ტკბილი ხმებისა
და შეისწავლეთ კანონი
იმათი შეთანხმებისა!

მე მაშინ მხოლოდ გავბედავ,
ხელი შევახო ჩანგურსა
და მწარე ზარი ამ ქვეყნის
შევრთო იმ ქვეყნის ზევსურსა,

რომ მეც გალობით, გედივით,
დავაგდო ქვეყნის საზღვარი,
ჩავდნე ჩემსავე ჰანგებში
და გავქრე, როგორც ლამპარი...

დიახ, მსურს დავდნე და გავქრე,
რომ მას მოვფინო ნათელი!...
ნათელა არის იმისი,
ვისაც მე ვამბობ, სახელი.

ნაწილი პირველი

თავი I

ერთხელ თურმე მზე და მთვარეს
მოუვიდათ ჩხუბი დიდი:
გაშორდენ და შემაერთი
ჩაინგრიეს გზა და ხიდი.

შუა ჩადგა გველეშაპი,
დრო იხელთა, ჩაეპარა...
აღარც მზე სჩანს, აღარც მთვარე...
ორივ ერთად მიეფარა.

დადგა ბნელი საზარელი

დრო, მხეცების სანავარდი!...
მზის სხივების ვედარ მჭვრეტი,
გახმა ია, დასჭკნა ვარდი!...

სწორედ ამ დროს, სიბნელის დროს,
მოევლინა ქართველს ჭირი!...
აღარც ძმობა, აღარც ყმობა,
აღარც სიტყვა, აღარც პირი!...

ერთი ძუძუთ გამოზრდილი,
ერთი დედის ორი შვილი,
ერთს ჭირსა და ერთსვე ლხინში
შეთანხმებულ-გამოცდილი,

ამერი და იმერეთი
აირია, აიშალა!...
და ორივეს ჩამოაკლდა
სიმტკიცე და ძველი ძალა.

ეს უნდოდათ მონგოლებსაც!
გაიხარეს გულით დიდად,
შუა ჩადგნენ და ძმებ შუა
შური გასდვეს გზა და ხიდად.

გაეგონათ, ქართველები
პირდაპირად ვერვინ სძლია,
და იმათი დამჩაგვრელი
მხოლოდ სულის სიმდაბლეთა!...

გზას დაადგნენ ცბიერების,
ხალხსა ჰრყვნიდენ მრავალგვარად,
სიცრუე და ორპირობა
ხელთ ეჭირათ ხმლად და ფარად.

სიმართლეს და კარგ კაცობას
აღარ ჰქონდა გასავალი
და სდევნიდნენ კაცურ კაცებს,
არ ჰქონოდათ, გინდა, ბრალი.

ჩამოაგდეს ქვეყანაში
სიღარიბე, სიღატაკე;
მთა და ბარი გაასწორეს,
შეაერთეს ზღვა და ვაკე.

დღეს-ხვალობით შელახული,
დაიჩაგრა, გატყდა ერი:

შიგადაშიგ გამოუჩნდა
ძმას მისივე მოძმე მტერი!...

მამა-პაპის წალმა ხნული
შვილიშვილთა დაღმა ფარცხეს.
და ამერეც-იმერეთმაც
ერთმანეთი დაამარცხეს.

ძველი ქება და დიდება
დაჰკნა უცხად, როგორც მდელი:
ადრინდელის ჩრდილი იყო
დაჩაგრული საქართველო!...

ყოველი მხრით გაისმოდა
სულთაბრძოლის მვან და მვიშინ!...
და დაცემულ ქართველობის
აღარ ჰქონდათ მის მტრებს შიში!..

ეგონათ თუ ქართლის ბედი
საუკუნოდ მიეფარა
და მომავალ სიცოცხლესაც
შავი მიწა მიეყარა!...

რა იცოდენ, რომ მის წილხვედრს
დედა ღვთისა არ სწირავდა
და ტანჯვაში გამობრძმედილს
მომავლისთვის იფარავდა!

ზოგჯერ კერა ჩამქრალია,
ცივი ნაცრის გარე პირი...
და უსიტბო, უსიცოცხლო
ზედ აყრია მას ნახშირი!

მაგრამ, თურმე, შუა-გულში
სძინავს ობოლ ნაკვერცხალსა
და ინახავს მერმისისთვის
ჩვეულებრივ ნათელ ძალსა!

ქვეყნის კერაც ასეთია:
გიგდ დახუჭოს მტრულად თვალი,
იმის გულში მაინც ღვივის
დაფარული ნაპერწკალი!...

ცაში ვარსკვლავი ვარსკვლავზე
ღვთისაგან დანათესია,
მაგრამ იმათში ყველაზე
შუქურა უკეთესია!...

ბევრია საქართველოში
პირთამზე, მზეთუნახავი;
მაგრამ, მნათელასნ რომ სჯობდეს
არვინ არის მნახავი.

ტანადობა აქვს ალვის ხის
და თვალადობა მთვარისა,
ღიმილი დ ცისკრის ვარსკვლავის
სხივოსან-მოელვარისა.

ვარდს მიუძღვნია ელფერი,
სინაზე დ ტურფა იასა;
ზედ შუქი მოუფენია
სამოთხის კარსა ღიასა.

ცისფერი მისი თვალები
სამოთხის ჩამსახველია!
კოჭებამდე სცემს ხუჭუჭი,
შავი, უკუნი, ბნელია!...

ქალია ქველი წერეთლის,
პატრონი მმოდინახისან,
უნებლიეთად დამგები
სასიყვარულო მახისა!

აღარც დედა ჰყავს, არც მამა,
ობლობით განაზარდია...
ცით მოწყვეტილი ვარსკვლავი,
ედემში რგული ვარდია!

სადაც კი საქართველოში
განთქმული მეომარია, -
თვალი იმისკენ უჭირავს,
ნათელას მამებარია.

მაგრამ ნათელას პასუხი
საერთოდ გადაჭრილია:
მჯერ ჩემი გული ყველასთვის,
როგორც სამარე გრილია!

მდა ვრეაფერი გაათბობს,

თუ არ სხვაგვარი გმირობა!
საცოლოდ იმან მიგულოს,
ვინც შეასრულოს პირობა:

მმე ერთი ჩოხა შევკერე,
თეთრი რამ... მშვენიერია!
წელში ვიწროა, წერწეტი,
ბეჭებში განიერია.

მარსად ეტყობა ნაკერი,
ძაფები დაკარგულია.
და ოქრო-მკედით ნაჭედი,
სახეებ-მოქარგულია.

მშვიდი მტკაველი სიგრძე აქვს,
და შესაფერი განია!...
ოქროს ღილები შემიბამს,
ცრემლებით გამინაზია.

მვისაც ის ტანზე მოუვა,
იმან ჩაიცვას, სხვამ არა!...
მაგრამ სხვაც არის პირობა,
ეს ერთი მარტო არ კმარა:

მწავიდეს, მტრებში იომოს,
გვიჩვენოს ძალა მკლავისა,
წითლად შეჰღებოს საპირე
ამ ჩემი ნახელავისა!...

მნახოს სახელი მისთანა,
რომ არ ენახოთ არც ძველად:
ასოცი თავი მომართვას
ჩემი სარების სარქველად;

რომ შემოევლოს მესერად
ამ ჩემ დიდ ციხე-დარბაზსა...
და მაშინ მხოლოდ ეს გული
გათბება... დასდებს მას ფასსა!

ყოველი კუთხით გაისმა
ეს უცნაური პირობა!
ყველას უნდოდა ესინჯა...
გამოეცადა გმირობა.

მთლად მოეხიბლა ქვეყანა
ნათელას ციურ სახესა:
გუნდად და გუნდად მოატყდნენ
გმირები მოდინახესა!...

სინჯვენ... არ ერგო ის ჩოხა
არავის ტანადობასა!...
ეთხოვებიან ნათელას
და სჯერდებიან დობასა.

დღე დღეზე მიდის, თვე დ თვეზე,
გარბიან წელიწადები!
და ფრთებს იკვეცავს სურვილი,
ნათელას გულში ნადები:

მვაი, თუ ცუდად ვკარგავდე
ჭაბუკ დროს, სანეტაროსა,
და ჩემმა გიჟმა იცნებამ
ამოდ ჩამიაროსა?ნ

თ ა ვ ი III

მალიდან გადმომდგარიყო
მზეთუნახავი ნათელა;
სარკმელში იყურებოდა,
გული უცემდა ნელ-ნელა.

სევდა რამ შემოსწოლოდა
შავი ფიქრებით მღელვარეს;
შეეკრა ტევრი წარბები,
სახეს ჩრდილავდა ელვარეს.

ხან ფიქრით გატაცებული
შორს აშტერებდა თვალებსა.
ხან ისევ გონზე მოსული
გადაჰყურებდა ჭალებსა.

ყვირილა ადიდებული
მოიკლაკვნოდა ღრიალით,
რეტი ესხმოდა ჭალებში
აქეთ და იქით ტრიალით!

ხიდი წახვეტა, რაც იყო,
შეჰკრა გზა გაღმა-გამოდმის!...
დიდზე უწევდა მუქარა

მისი მყვირალა ცივი ხმის.

ანაზღადად შორით გამოჩნდა
მხედარი თეთრი ცხენითა,
მოაგელვებდა მერანსა,
თითქოს მოჰყავდა ფრენითა.

მოადგა. ხიდი არ დახვდა,
ცხენი მოაგდო კიდესა!
დეზი ჰკრა, წყალში გადუშვა,
ისველებს ჩაფხუტ-რიდესა.

გამოეხვიენ ტალღებში
ცხენი და კაცი, ორივე!...
ღმერთზე ჰკიდია მათი ხსნა,
საეჭვო არის მათი სვე!

თვალი მოავლო ნათელამ,
იკივლა: მილუპებო!...
და შველაც ხორცშესხმულისგან
იმათ არ ეგებო!ნ...

დალუპვას რომ არ უყუროს,
თვალთ მიიფარა ხელები!...
მაგრამ გასცურა მხედარმა,
გადააჭენა ველელები;

შეუდგა აღმართს!.. გულდაგულ
მიადგა მოდინახესა!...
სარკმელს შეჰყურებს მღელვარე,
ემებს სასურველ სახესა.

არავინა სჩანს... ხორციელს
ვერავის ჰხედავს ის თვალით!...
მხოლოდ მაღლიდან დაეშვა
იმის წინ ჩოხა ფრიალით.

აილო ხელში, გასინჯა,
ჩაიცვა, - ერგო კიდეცა!...
გაიორკეცა სურვილი,
მისთვის გაიხსნა კიდე-ცა!..

კოცნა შესტყორცნა სარკმლისკენ,
მოახტა მარდად თეთრასა!...
და, რომელ გზითაც მოვიდა,
დაადგა ისევ იმ გზასა!

არ სთქვა: ვინ იყო? რა გვარი?
საიდან იყო მოსული?...
წავიდა და თან წაიღო
ნათელას გული და სული.

თავი IV

ერთი ხანია დ ნათელას
ძღვნად მოსდის ოქროს კავები
და ზედაც ჩამოხირხული
სამშობლოს მტრების თავები.

არავინ იცის, ვინ გზავნის?
ვის მოაქვს ციხის კარზედა?
დღითიდღე თავებს აგებენ
სარქველად გამხმარ სარზედა.

ერთი აკლია ასოცსა!
იმასაც ელის ნათელა...
მაგრამ დრო გადის, არ მოაქვთ,
არ იქნა... არა ეშველა.

ფიქრში ჩავარდა ლამაზი:
მვაი თუ მოჰკლეს გმირიო?!
მაშინ დაბნელდეს ჩემთვის ცა
ჩაინგრეს ქვეყნის პირიო!...

წარმოიდგინა ავი რამ,
ოცნებით დართო ჭირი ჭირს;
თმა გაიშალა, ძირს დაჯდა
და აღარც იკრავს გულისპირს.

არ იხედება სარკმელში,
აღარ ადევნებს მგზავრს თვალსა!
ისე იქცევა, როგორც-კი
შეჰფერის ჭირისუფალსა.

თმაგაშლილს შავი სამოსი
უმატებს ელვარებასა.
რა შეედრება ქვეყნად მის
გულ-მკერდის მღელვარებასა?!

შევიდა მასთან გამდელი,
მისი საყვარელ-რჩეული;

მიუალერსა გაზრდილსა
და სიტყვა ჰკადრა ჩვეული:

მბატონიშვილი, ვისა ჰგლოვ?
რათ ემონები ოცნებას?!
ლოცვა-ვედრება შეჰფერის
და არ ყვედრება ღვთის ნებას!

მეგებ არ იყოს ის მკვდარი...
შენ კი იგლოვდე ცოცხალსა,
ცეცხლს იკიდებდე უჯეროდ
და ზედ ასხამდე ცხელ წალსა!...

მადე, ნუ ზიხარ! ჩაიცვი,
მოირთე სამკაულითა...
და, ვინც გსურს, იმის სიცოცხლე
ღმერთს შეავედრე გულითან.

დასთანხმდა ქალი, წამოდგა,
მიჰმართა დედაღვთისასა:
სთხოვდა მის შუამდგომლობას
და შემწეობას ძისასა!

გათენდა დილა საამო,
ქვეყანამ გამოიღვიძა:
ცა დედამიწას დაჰხარის
და ცას შეჰნატრის ძირს მიწა.

კაცი, პირუტყვი, მცენარე
მზეს მოელიან საამურს,
ბულბული ჩანგურს უმზადებს
და შაშვი უკრავს სალამურს.

ტოროლა მადლა ჰაერში
ზარს აწკარუნებს რიკრიკით,
ჩაუქროლ-ჩამოუქროლებს
მერცხალი ტკბილი ჭიკჭიკით!

ქვეყანა აღტაცებული
უგალობს ქებათ-ქებასა
და ყვავილები სამსხვერპლოდ
უკმევენ სურნელებასა!...

არ სძინავს არცა ნათელას:
ხატის წინ მოხლმოყრილია,
ცრემლსა ღვრის სავედრებელსა,

მით სასოება ტკბილია!...

უცბად გაიღო კარები,
მსახურმა ფეხი შემოდგა;
არ მოელოდა მლოცველი,
შეკრთა და ზეზე წამოდგა.

უბრძანა: მკადნიერება
ეგ შენი მეუცხოება;
მაგრამ შლეგი ხარ, უზრდელი,
ბევრი რამ მოგეთხოვება?!

მუდროვოდ, განა არ იცი,
ჩემთან არავის უვლია?!...
ნება აქვს მხოლოდ ერთს გამდელს
და ისიც მოკრძალებულიან.

-ჩემო ხელმწიფევ, ნუ მრისხავ!
არა გხლებივარ ნებითა:
შეგვემთხვა უჩვეულო რამ,
გიახელ იძულებითა.

კარზე მოგვადგა მხედარი,
არ ამბობს, თუ ვინ გვაწვია;
წითელ ცხენზე ზის და ტანზე
ჩოხაც წითელი აცვია.

პირდაპირ მოდის უშიშრად,
არც არავისი ჰრცხვენია!...
კალთაში გამოხვეული
მოაქვს რაღაცა!... ძღვენია!

ნახვა სურს, სული მიუდის!
ამბობს: მმაჩვენეთ ჩქარაო!
ვარ კარგი მახარობელი
და არა მეტიჩარაონ,

გულმა უმთხრობლა ნათელას,
ვინც იყო მისი სტუმარი!
ბრძანა და გააღებინა
მაგარი ციხის მან კარი.

შინ შემოვიდა სტუმარი,
მის ნახვას არრა სჯობია!
ედემში ზრდილი ალვისხე
სამოთხის შენამკობია!

ჯერ თაყვანი სცა მასპინძელს,
მუხლები მოიყარა მან...
ვერ გამოჩნდება იმასთან
ზღაპრული გმირი ყარამან!...

ჰკადრა: მმოვსულვარ თქვენი ტყვე,
პირობის შემსრულებელი!
თქვენი სხივის და ჯვარის
შეფრქვევით მადიდებელი.

მუბრძანეთ, ცხენი გაბანონ,
ჩოხაც გარეცხონ თბილ წყლითა.
ცხენიც თეთრია, ჩოხაცა,
შეღებელია სისხლითა!

მდა აწ, მიიღეთ ჩემგან ძღვნად
ვით პირის სანახავიო,
ქვეყნის მტრისა და ორგულის
ეს მეთასოცე თავიო!ნ

გაჰმსჭვალა ვაჟის სიკეთემ,
შეკრთა წერეთლის ასული!
მადლობის გადასახდელად
ძლივს მოიბრუნა მან სული!

მკურთხეულ იყოსნ დ წყნარად სთქვა დ
მშენი აქ მობრძანებო!
თვალით გიყურებ, არ მჯერა...
მგონიხარ მოჩვენებო.

მთუ ღვთით ხარ მოვლინებული
ცხადი რამ, ხორციელიო,
ვინა ხარ და სიდან მოსულხარ?
მიტხარი! პასუხს ველიო!ნ...

ყრმამან მიუგო: მმაგისი
ძნელი არ არის ცოდნაო:
მთავრის შვილი ვარ, მთავარი,
დადიანი ვარ ცოინაო!ნ...
ქალმა სთქვა: მცოტნეს სახელი
გამიგონია მეცაო.
კურთხეულ იყოს მარადის
ჩვენი შემყრელი ზეცაო!ნ

ხელი ხელს მისცეს, გული გულს,

თვალი თვალს გაუყარესა,
და გაიმართა ნადიმი
ყველგან საჩხერის მხარესა.

ნაწილი მეორე

თავი I

იქ, სადაც ხოპის ნაპირზე
დღეს ძველი მონასტერია,
მთავრის სასახლე ყოფილა,
მიდამოც დიდი სჭერია.

იმისი კოშკი მაღალი
უჭვრეტდა ოთხსავ მხარესა;
მახლობლად თავზე ივლებდა
დღისით მზეს, ღამით მთვარესა.

მისჩერებოდა იალბუხს,
გადაჰყურებდა შავ ზღვასა,
შეფერადებულ ჭალებსა,
სანახავს სხვასა და სხვასა!

არცერთი კუთხით მომსვლელი
მტერი არ გაუცდებოდა:
მისი პატრონის მხარ-მკლავი
შორით შორამდე სწვდებოდა!

ის იყო ცოტნეს სადგური,
იქ მიიყვანა ნათელა!
და მიიწვია ქორწილში
მან ქვეშევრდომი სუყველა.

შემოკრბენ აფხაზ-მეგრელნი,
სვანებთან ერთად ჭანები;
ქართლ-კახეთ-სამეცხეთოდან
მეგობარ თვისიანები.

ააგეს ფანჩატურები,
საჯდომი ბევრ ათასისა;
ქვეშ ორხოები დაფინეს
დაუდებელი ფასისა.

თავში დაბრძანდა მთავარი
და გვერდით დედოფალია;
სხვები ჩამწკრივდნენ რიგ-რიგად,
როგორც წესი და ვალია.

გახურდა ლხინი ჩვეულებრ,
შეიქნა ყანწის ტრიალი!...
ხელიდან ხელში გადადის
თას-აზარფემ-ფიალი!...

და ვინც ბევრს არ ჰსვამს, შიგდაშიგ
არაკრაკებენ მკულითა!ნ...
გაჩნდა ღიღინი, გალობა,
სიმღერა კრიმანჭულითა.

იქ ისმის მდილა-ოდილან,
მკაბდურინ, მთინა-თინაო!ნ დ
აქ მშადინ, მმრავალჟამიერნ,
მმზემ სხივი მოგვაფინაო!ნ

გამხიარულდა ერთგვარად
სუყველა, დიდი, პატარა,
მაგრამ დედოფლის სახეს-კი
ღრუბელი გადაეფარა!

შეწუხდა ცოტნე და უთხრა:
მაგრე რათ მოიწყინეო?
მასპინძელი ხარ, ხომ იცი,
რიგია, მოილხინეო!

მთუ საწერეთლოს დათმობამ
შენ მაგრე შეგაწუხაო,
სჩანს, ზეცა გამრისხებია
და რისხვით გადმუქუხაო!ნ...

მზე რომ ჭიატობს წვიმის დროს,
ამბობენ: მმზე პირს იბანსო,
და ცისარტყელა შვიდფერი
მას მხარს უმშვენებს და განსონ.

იმას მოჰგავდა ნათელას
თვალცრემლიანი ღიმილი
და ანგელოზის გალობას დ
მისი პასუხი ხმატკბილი:

მჩემო ხელმწიფევ! შენთან მყოფს,
მომაგონებდა მე ვინა?
მაგრამ სხვა რამემ შორიდან
საგრძნობლად გულზე მიკბინა!

მველარ მოვისმენ გულგრილად
მშადსან და მმრავალჟამიერსნ,
სანამდე საქართველოში
ბატონად ვხედავ ქვეყნის მტერს.

მთვალწინ მეხატვის ერთი რამ,
ისა მკლავს და მალონებს:
ლიხს იქით მოძმე ქართველი
ყმად გაუხდიათ მანგოლებს!

მდღეს აქ ლხინი გვაქვს საერთო
ყანწ-აზარფეშის ტრიალი;
იქ კვნესა ისმის დაჭრილთა
და ქვრივ-ობლების ღრიალი!

მხომ ხედავ ამდენ ვაჟკაცებს,
გმირთაგმირს, ლომთალომებსა?
ცოდვა არ არის ესენი
ერიდებოდნენ ომებსა!?!...

მაქ რას უსხედან? წავიდნენ!...
შენ უწინამძღვრე, მთავარო!
და მეცა თქვენთან, იცოდეთ,
მამულის მსხვერპლად მზა ვარო!ნ

სთქვა და გაჩუმდა, მის სახეს
დაადგა თითქოს ნათელი;
თავი მოხარა სიმდაბლით,
გულზე დაიდვა რა ხელი.

ზეზე წამოდგა მთავარი,
შემკრთალი გაოცებითა!...
ხალხიც შეჰყურებს დედოფალს
უბიწო აღტაცებითა!...

მოულოდნელმა პასუხმა
გრძნობა-გონება არია!...
თითქო გაქვავდა ეს ხალხი,
უხმოდ, უძრავად მდგარია.

პასუხის ველარ მიმღებმა,
ნათელამ გაიმეორა:
მქალი ვარ ჩემო ხელმწიფევ!...
ნუ მრისხავ, თუ რამ გეჭორა!ნ...

გამოარკვია ამ სიტყვამ

მთავარი გაბრუნებული
და ათქმევინა, რაც ჰქონდა
გულში იდუმალ დებულები:

მსწორუპოვარო მშვენიებით,
სიბრძნითაც ამადლებულო!
ოჯახისშვილო, ნაზარდო,
ქართველად აყვავებულო!

მდიდი ხანია, ჩემ გულსაც
ეგევ სურვილი ჰმსჭვალავდა,
მაგრამ სიფრთხილე საჭირო,
ვით საიდუმლოს, ჰმალავდა.

მგონზე მოსულან, შეთქმულან
ამერთა დიდებულები,
მათში ჯაბანსა, საეჭვოს,
არავის არ ვეგულები!

მმოუწერიათ ჩემთვისაც,
ითხოვენ შემწეობასა...
დღეისწორს მივალ ჯავახეთს,
მით დავუმტუკიცებ მმობასა.

მჭირი და ლხინი საერთო
მომმეთა შუა ვალია...
ამის თავდები, ვფიცავ ღმერთს,
ბრწყინვალე მომავალია!

მეს ხალხიც მიტომ შევყარე,
რომ გამემჟღავნა ყველა ეს,
მოსამზადებლად მე სხვა დროს
ხელთ ვერ ვიგდებდი უკეთესს!ნ

ეს რომ სთქვა, მოუბრუნდა სხვებს:
მხოვ გაიგონეთ თქმულიო?
ჩვენ შეთანხმებულ სურვილზე
რას ამბობს თქვენი გულიო?ნ

ერთხმად დასძახეს: მიცოცხლე,
მრავალჟამიერ!.. ჟამიერ!...
ჭირიც და ლხინიც საერთო დ
კავშირი იმერ-ამიერ!ნ...

ღიმილით ბრძანა მთავარმა:
მმეც მაგას მოველოდიო:

თქვენით და თქვენგან მომეხსნა,
გულზე რომ მაწვა, ლოდო!

კმარა! მაგაზე საუბარს
ჩვენ ხვალაც მოვესწრებითო,
დღეს სათხოვარი მაქვს ერთი
და იმას გევედრებითო:

მდაჯექით!.. გამხიარულდით,
ნუ მოჰშლით ლხინს და მღერასო!
ვინ გაჰქცევია უდროოდ
ვარსკვლავს და ბედისწერასო?!^ნ

გამხიარულდნენ სტუმრები,
გამრავალუკეცდა ლხინიცა...
მოლხენით არის მთავარი
და მისი თვალის ჩინიცა!

ღიმილით ამბობს ნათელა:
მჩანგური მომაწოდეთო!
ვეღარას ფარავს დღეს გული,
რაც ვიცი, თქვენც იცოდეთო!^ნ

სიმებზე ბროლის თითები
დააწყო ნაზად... რბილადა!
ყელმოღერებით დაჰმღერის,
ჩანგურიც მოსთქვამს ტკბილადა:
მჩანგურს სიმები გავუბი,
მოვმართე ნელა-ნელაო;
შევუხმა ტკბილე ერთმანეთს:
მოდელა დ დელა დ დელაო!^ნ

მთავის ჰანგებზე, თავის ხმით
წკრიალებს ერთად ყველაო,
ერთი-მეორის თანხმობით:
მოდელა დ დელა დ დელაო!^ნ

მერთი მათგანიც რომ გაწყდეს,
მაშინვე უნდა შველაო,
რომ არ გაფუჭდეს ჩანგური:
მოდელა დ დელა დ დელაო!^ნ

მჩანგური საქართველოა,
სიმებით ჩვენ ვართ ყველაო,
სხვადასხვა კუთხის მცხოვრები:
მოდელა დ დელა დ დელაო!^ნ

მჩვენც ხომ სიმების სისუსტემ
სინათლე დაგვიბნელაო!..
ბნელში რა სასიმღეროა:
მოდელა დ დელა დ დელაო!ნ

მშორიდან შემოგვეპარა
მტერი, ვით ტურა-მელაო
და სულ სხვა ხმებზე გვამღერებს,
არ მოსწონს მდელა დ დელაო!ნ

მმწერიც კი ცხოვრობს თანხმობით,
ფუტკარი... ჭიანჭველაო!..
და ჩვენ რათ ვმღერით ცალ-ცალკე:
მოდელა დ დელა დ დელაო!ნ

მერთობა ჩვენთვის ტახტია,
მტრებისთვის დ სახრჩობელაო!..
მტრებს მვაი-დედან ვაძახოთ
და ჩვენ ვთქვათ: მდელა დ დელაო!ნ

მკმარა! ამდენმა ცრემლებმა
სიმები დამისველაო!..
ვერც ვუკრავ, ველარცა ვმღერი:
მოდელა დ დელა დ დელაო!ნ

სთქვა და გადასდგა ჩანგური,
შეხედა ღიმით მთვარესა:
ნათელა ნათელს ადიდებს,
ამკობს ჯავარი ჯავარსა!

თავი II

ხმაღს ილესავს იმერეთი,
აწყობს, ჰმართავს მშვილდ-ისარსა!
ლიხს გადივლის მორირაშითნ,
იქაურებს მისცემს მხარსა.

საიდუმლოდ ემზადება,
მიჰყავს ცოტნე დადიანსა!..
წინ წაიდღვანს ჭყონდიდელსა,
კურთხეულს და მადლიანსა.

გაიხსენებს ბაგრატის დროს,
დავითის და თამარისას!..
სამშობლოსთვის ცხელს ოფლს დაჰღვრის

და სისხლს შეჰსვამს მისის მტრისას.

ისე გასწყვეტს ძირიანად,
არ გაუშვებს არც ერთს მთხრობლად!...
მაშინ მხოლოდ დაბრუნდება
იმერეთში მახრობლად!...

ასე ფიქრობს გმირი ცოტნე!...
ამასავე ჰფიქრობს ერი...
ბატონი ყმით, ყმა ბატონით,
ორივ ერთად ბედნიერი!

მაგრამ, ვაი! გაუცუდდათ
იმედი და გულის ძგერა...
ბედუკულმა გადუბრუნდათ
საწაღმართო ბედისწერა!

წიგნი მოსდის დადიანსა,
მეგობრობის მონაწერი!
წაიკითხა... შეიცხადა:
დაიგლიჯა თმა და წვერი!...

მოეწერათ: მნულა მოხვალ!
თავს უშველე, ნუ აჩენო!...
შეთქმულება გაგვიმჟღავნდა,
დაგვიჭირეს ყველა ჩვენო.

მნუ მოსცდები, ნუ იფიქრებ,
გზა არა აქვს ჩვენ საშველსო!...
ანის ქალაქს გვაგზავნიან,
გვიმზადებენ განსაცდელსო.

მრადგან ღმერთმა აგვაშორა
ჩვენი ბედი, ჩვენი სვეო,
იცოცხლე და მაგიერი
მტერს როგორმე მიუზღეო!ნ

წაიკითხა, დაიყვირა:
მრა შეგცოდეთ, ღმერთო, შენო, -
შენს მორწმუნეს, ღვთისმშობლის ხვედრს,
ამ სატანგჯველს რომ უჩენო?

მნუთუ ყველა იღუპება
საქართველოს ღირსი ძეო,
ბურჯი მისის ეროვნების
მომავალის სიმტკიცეო?!...

მმაშ პირშავად რალად დავრჩე,
მათი ტანჯვის მოწამეო?
მათთან ჭირი, მათთან ლხინი...
უიმათოდ რა ვარ მეო?!ნ

სთქვა და გულში გადიწყვიტა:
მმათთან წავალ მეც მალეო,
ტოლებში რომ არ გამოვსხლტე,
ვარ ამისი მოვალეონ.

თავი III

ვინ მოსთვლის, ჭირი რამდენი
უნახავს ანის ქალაქსა!...
სისხლით მორწყული არ იყოს,
ვერ ნახავ მტკაველ ალაგსა!

ყოველი მტერი ძველთაგან
ამ კუთხეს მოაწყდებოდა;
მკვიდრი, დამხვდური მამაცად,
თავგამეტებით წყდებოდა.

დღეს ერთი იყო, ხვალ სულ სხვა:
მტერი მტერს ენაცვლებოდა!...
ურდო ურდოზე მოსული,
არვისგან დაითვლებოდა.

მაგრამ ქალაქი ტანჯული,
განსაცდელს უმაგრდებოდა,
და, ვით ამირანს გულ-მკერდი,
წყლული-წყლულ უმთელდებოდა!...

ძლივსღა სულმოზრუნებული,
ხელახლა აოხრებულა:
შესული ურდო მონგოლთა,
ნიონი გამთავრებულა!...

სამეფო ტახტზე დამჯდარა,
ის... სისხლით უმაძღარია!...
აქედან მიდის საომრად
ოთხკუთხივ!... მიუხარია!...

სხვა ქვეყნის ტანჭვა, აკლება
მათი წესი და რჯულია!

დღეს გამარჯვების ღვინო აქვსთ,
უზომო სიხარულია.

ზურნის ჭიჭყინში გაისმის
კიჟინა გამარჯვებისა
და ჭიანურში დ ქვითინი
სხვადასხვა მხარეებისა.

ფიალად ხელში უჭირავსთ
კაცის გამხმარი თავები!...
ზიზლის ბუდეა იმათი
ყოველგვარ სანახავები.

სწორედ ამავე დროს გარეთ-კი
სულ სხვა ამბავი რამეა:
დამდგარა ტანჯვა-კრულვის დღე
და მწუხარების წამია!...

ალაყად შეუკრავს დარაჯებს
დიდი მოედნის პირები,
შუაში ხელფეხშეკრული
ჰყრიან ქართველი გმირები.

ტიტველზე თაფლი წაუსვამთ
მზეს უფიცებენ მხურვალსა!
წყალს ნატრულობენ, არა აქვსთ...
ყელი უშრებათ მწყურვალსა.

გარს ეხვევიან ბუზები...
სად არის მომგერებელი?!
შორსა ჰყავთ ჭირისუფლები
და მათი დამტირებელი!...

ჰკითხავს მტარვალი: მვინა გყავთ
მომხრე და მოზიარეო?ნ
დ ამ ქვეყნად ზღვა და ხმელეთი,
მაღლა ცა, მზე და მთვარეო!

დაცინვით ეუბნებიან,
შიში არა აქვსთ რისხვისა...
რა იცი გულში ნადები
და საიდუმლო სხვამ სხვისა!

გამოჩნდა შორით მხედარი;
ცხენი მოჰყავდა ოთხითა,
მოედნის პირზე შეჩერდა,

თვალს ავლებს ყველა კუთხითა.

უბრძანა დარაჯთუხუცესს:
მვინა ვარ, ვერ მიცანიო?
ნოინის უცხო სტუმარი,
ცოტნე ვარ დადიანო.

მქართველ ერისთავებს, დიდკაცებს,
სადა აქვსთ მათი ბინაო?
მეც უნდა მათთან მივიდე,
წამყევ, წამიძელ წინაო!ნ

დაცინვით უთხრა დარაჯმა:
მრა ბრძანდებიან შორსაო!...
და ჩვენც შინაყმად ვახლავართ,
როგორც ნოინის სწორსაო!ნ

შევიდა წრეში ქვეითად,
პირდაპირ მიემშურება,
გულ-ღვიძლს უსივებს ნალველი
და სიმწრით პირი უშრება!...

მივიდა, ნახა ტყვეები...
შეჰყვირა: მვაშა! ვაშაო!
დღეს უფრო ბრწყინავს თქვენი მზე,
ვარსკვლავმა იკაშკაშაო!

მემირნი ხართ, კვდებით გმირულად,
საქრისტიანოს მსხვერპლადო,
ამიერ საშვილიშვილოდ,
სამშობლოს სადიდებლადო!

მმაგრამ რას მერჩით მეგობარს,
ყველგან თქვენს მოზიარესო,
რომ გამომწირეთ თქვენში და
დამაგდეთ იქით მხარესო?!ნ

ეს სთქვა და გაიძარცვა ტანს,
დაჯდა ტყვეებთან ტიტველა!...
თავი გასწირა ნებითა
და გააკვირვა სუყველა!...

ლხინგადახდილი ნოინი
ტახტზე ზის დაფიქრებული:
თვალწინ ეხატვის ქვეყნები
გადამწვარ-აოხრებული!...

ბევრი სხვადასხვა რჯულისა
და ტომის არის მნახველი,
მაგრამ სულ სხვაა მის თვალში
უცნაურობით ქართველი:

მარავის ებრძვის, პირიქით,
დამხვდურად მეომარია!...
ვინც მის ქვეყანას არ ერჩის,
მომძე და მეგობარია.

მარსად გაუდის მოყვრობა,
და არც მტერები აკლია;
მაგრამ ხომ მაინც პირწმინდად
ჯერეც ვერავინ დასძლია?!

მრა გამოვიდა, რომ ვძლიეთ?
განა ძლევაა ეს ძლევა?!...
რაც უფრო ჭირში ვარდება,
მით სიმხნეც მეტი ეძლევა.

მეგავინახევრდა ლაშქარი.
ერთში ათასა ვცვლით მონგოლსა,
და რაღა ძილი შერჩება
მომსვლელსა და მის მომყოლსა?!

მნუთუ ჩვენც მართლა სხვებსავით
დიდხნობა არ გვიწერია
და დროებითი აქ ყოფნა,
ვით საქარ-ბუქო მტვერია?!

მრაში არა ჰგავს? შეთქმულნი
ასამდე დაგვიჭერია...
რომ ასჯერ მეტიც არ იყოს,
აბა, რა დასაჯერია?!

მმაგრამ არ იქნა, არ გატყდნენ:
არ უდრკებიან განსაცდელს!...
აინ იყო მათთან ღალატში,
არც გვარს ამხელენ, არც სახელს.

მარას ითხოვენ!... ზვიადად,

ამყად იტანჯებიან!...
რაც მომავლის იმედით
და საოებით კვდებიან.

მძნელია მათზე უფლება
და მათგან სხვისი მონება!...
სულ სხვა გზა უნდა... სხვა ხერხი...
და გამჭრიახე გონება!...

მვერ გასჭრის მათზე, ვით სხვაზე,
ეს სასტიკობა-ავობა!...
სადაც ლომობა არ გადის,
იქ უნდა მელიაობან.

ამას ჰფიქრობდა ნოინი,
უსივდებოდა ნაღველი,
რომ მოახსენეს: მქალია
ვილაცო, თქვენი მნახველინ.

შავით მოსილი, პირბადით
შინ შემოვიდა სტუმარი...
ანიშნა მარტო დარჩენა
და გადუკეტა სხვებს კარი.

წადგა წინ შორიახლოსა,
პირბადე გადაიხადა:
მისი ციური მშვენება
ნოინის გულმა იხატა!...

ჯერ მისი მსგავსი ამ ქვეყნად
არსად ენახა სულდგმული;
სულმა წასძლია ბინძურსა
და აუბგერდა გლახ გული.

ზეზე წამოდგა... იმავ დროს
წინ ბიჯი წადგა თვით ქალმა
და იმის ბროლის თითებში
უცხად იელვა ხანჯალმა.

უთხრა: მშეჩერდი!.. ნუ მოხვალ!
რომ დაიმშვიდო, სჯობს, გული;
შენ სატრფიალოდ არა ვარ
ამსიშორს შორით მოსული!...

მსათხოვარი მაქვს წმინდა რამ...
მოგენდვე წმინდის გულითა!...

ნუ შეურაცხყოფ კაცობას,
ნუ დამდაბლდები სულითა!...

მნუ შფოთავ! დაჯექ, დაწყნარდი
და მოისმინე ვედრება!
სულგრძელობასთან ზრდილობას
ან რა სჯობს, ან რა ედრება?!ნ

ვით გაღალული თვალისკვრით,
ჩაჯდა უსიტყვოდ ნოინი;
დაცხრა ვნება ჩვეული,
გაქრა სურვილი და ჟინი!

ჯერ არც ჰსმენია ამგვარი
და არც რამ გაუგონია!
ეფიქრობს, თუ მოჩვენებაა,
და ან სიზმარი ჰგონია!...

უყურებს თვალით, არ სჯერა!
ისმენს და მაინც იჭვშია:
უმტყუნა ძალამ სულ-ხორცის
და უჩვეულო შიშშია!...

ქალი შეჰყურებს პირდაპირ,
ლამის გახვრიტოს მან თვალით!
კაცი, ძლივს გონზე მოსული,
ოდნად ხმას იღებს კანკალით:

მმაშ მითხარ, რისთვის მოსულხარ?
რა არის შენი სურვილი?
მისთანას რას მთხოვ, ვერ მოგცე,
ვერ მოვკლა ნდომის წყურვილი!?

მგინდა, ტახტს მოგცემ, დედოფლად
დაგსვამ და გეთაყვანები!
მონად გაახლებ მეფეებს...
ჩიტის რძით გაიბანები!ნ

ქალი მიუგებ ღიმილით:
-მდედოფალი ვარ ისეცა!
მაგვარ დიდებას არ ვემებ,
არ დამიგმია ისე ცა!ნ

-მმაშ სულს შეგწირავ, თავს მოგცემ,
გულს დავდგამ საფეხურადა!
და შენს სურვილში დავდნები,

დავიწვი უცეცხლურადა!ნ...

-მარა, ნოინო! ნუ ჰფიქრობ!...
არ დავთმობ ჩემსა კერასა!
გული სხვას მივეც და შენთვის
ვეღარ დაიწყებს ძგერასა!ნ

-მეგებო რჯული გიშლიდეს,
მე აღვიარებ შენს რჯულსა!...
ზეცაში ახვალ დ აგყვები,
ჩახვალ დ ჩაგყვები უფსკრულსა!ნ...

-მეგ არას უშლის! ღმერთი ხომ
ყველასთვის იგივე ერთია!
რჯული სხვა არის სხვადასხვა,
იმ ქვეყნად შენაერთია!...

სხვა მიზეზია: სხვა მიყვარს,
ის არის ჩემი ქმარიცა!
მისი ვარ, იმას ვეკუთვნი
მე ცოცხალიც და მკვდარიცა!...

აქ გადმოვარდა, როდესაც
გაიგო სხვების ტყვეობა!
ობლად დაგვყარა სუყველა,
დასთმო ლხინი და დღეობა!

აღარ აგმიძლო გულმა და
შევუდექ მეც მის კვალობას:
ვეთხოვებოდი სამშობლოს,
ვიგლოვდი ყმაწვილქალობას!...

მსურდა, მომესწრო, მენახა,
მომეკრა სადმე მე თვალი!
და ან მის უცხო საფლავზე
გულში ჩამერჭო ხანჯალი!...

მოველ, ვიკითხე ყოველგან...
ცოცხალი არის, შევიტყვე...
ტიტვლებთან ტიტვლად დამჯდარა,
ნებით გამხდარა შენი ტყვე.

იმას გთხოვ, იმას გავედრებ!
მისთვის მოვსულვარ, ნოინო;
სული არ გამაწირვინო...
სიცოცხლე მომაპოვინო!ნ

გაოცდა მშვენიერებით...
სიტყვა-პასუხიც უკვირდა!
ის ერთი წამი ნოინსა
მთელ საუკუნოდ უღირდა!...

დღემდის ეგონა, თუ ქალი
მარტო ვნებისთვის შექმნილა!...
ახლა-კი ხორცი დადუნდა
და სული სულსა ეტკბილა!

იგრძნო რაღაცა ციური,
მიუწვდომელი მან ძალა!...
გარდიქმნა მისი არსება,
ბუნება გამოეცვალა.

და უმაღლესის სურვილით
შეჰყურებს, როგორც ღვთაებას!...
რა სჯობს, რომ გული უბიწო
ციური ჯაჭვით დაებას!...

სთქვა: მსაქართველოს მფარველი
დიდი ყოფილა... ძლიერი!
სადაც შობილხარ, გაზრდილხარ,
რათ უნდა გაქრეს ის ერი?!

მრაც მოხდა ჩვენში, დავიწყდეს!...
მოვითხოვ მე შენდობასა!...
აწ-კი მსურს მამა-შვილობან
და ვნატრობ მე შენ მდობასა!ნ...

მახლა მოვიყვან შენს ქმარსაც...
ვნახავ, თუ შენი ღირსია
და თანაც ჩემი სიძიბის
შესაფერ-საკადრისია?

მკუთხეში დაჯექ პირბადით!
მოისმენ ჩვენსა საუბარს!
იმანაც გვითხრას: ვის ეტრფის?
თავს ვის შესწირავს, ვინ უყვარს?

თავი V

ოქრო და ვერცხლში ჩამჯდარი,
მარტო შემოდის მთავარი.

არ ახლავს მისი მოყმები
და არც მოჰყვები მტრის ჯარი.

თავი დაუკრა ზრდილობით
და ჰკითხა: მრა გსურს, მიბრძანეთ!
ნოინმა შეკრა წარბები,
სცდილობს ეჩვენოს მრისხანედ.

-მვინ ხარ? და სადაური ხარ,
ვერ ვხედავ შენს აქ მომყვანსა!...
თუ საქართველოს შვილი ხარ,
დღემდის ვერ მცემდი თაყვანსა?ნ

-მმერ სათაყვანოდ მოსული
არც დღეს გახლავარ, ნოინო!...
ნუ ჰფიქრობ, ცოტნე დადიანს
ტყუილი შენ ათქმევინო!ნ

-მა! შენ ხარ ცოტნე? ის ცოტნე,
რომ არად აგდებს მონგოლსა?!
სცდილობს სამშობლოს გამოხსნას
და სხვებსაც ეძებს ამყოლსა?ნ

-მდიახ, ისა ვარ, ნონიო!
მართალი გაგიგონიან.
-მმაშ ჩემთან როგორ მოხედე?...
მადლობას გეტყვი, გგონია?!ნ

-ნარ მიფიქრია მაგაზე!...
სხვა იყო ჩემი განზრახვა:
აქ მოყვრებს ვეგულეზობდი...
მომინდა მათი დანახვა!ნ

-მხომ ნახე ისეთ პატივში,
როგორც მათ შეეფერება?!ნ
-მვნახე და გავიზიარე
მეც მათი ბედნიერება.

მჭირში და ლხინში, ყოველგან
ვყოფილვართ გაუყრელადა...
დღესაც მოვსულვარ მათთანვე
სისხლის და ცრემლის მღვრელადან.

-მშენ მართო? სხვები სად არის?
რათ გაიფანტნენ ბზესავით?ნ
-მთუ ყოფილყვნენ, ისისნიც

აქ მოვიდოდნენ ჩემსავითნ.

-მაფერუმ თქვენს მეგობრობას!...
აფერუმ ვაჟკაცობასა!
მაგრამ ვერ გიქვებთ ბატონის
მოღალატობა-მტრობასა!...

-მროდის გიწამებთ ბატონად,
დაჰკითხებიხართ ჩვენს გულსა?
თუ ტვირთი მძიმე მონების
ძალით დაგვადგით ჩაგრულსა?!

მძალმომრეობის კანონი
დღეს ერთის არის, ხვალ სხვისა...
ბედია მომნიჭებელი
წყალობის, გინა რისხვისა!

მდღეს მოხარკე ვართ ჩვენ თქვენი
და კიდევ გიხდით ნებითა...
დროს ვუცდით... ჩვენს ღმერთს შევყურებთ
იობის მოთმინებითა.

მუმიზეზოდა რათ გვდევენით?
რისთვის გვეპყრობით მტრულადა?
რას გარგებსთ რჯულის მოსპობა

და ნა ერობის, სრულადა?!...
მსანამდის ხელს არ აიღებთ
ყოვლეთვის მტრულად დაგხვდებით
ყოველ სარბიელ გზაზედა!ნ...

-მდაგხვდებით?!... და რას გაიტანთ?
ეს დღე მოგელისთ ყველასა!...
თქვენ თავად ძალი აღარ გაქვსთ
და ვისგან ელით შველასა?ნ

-მღვთისგან!... რომ ჩვენმა შვილებმაც
ქვეყნისთვის სისხლი ღვაროსა!ნ...
მჩვენ წავალთ, ისინი მოვლენ
ტურფასა საბაღნაროსა!ნ...

-მაფერუმ, ქვეყნის ერთგულო!
კაცი ხარ, კაცურადა სჯი!
მომწონს ეგ სიტყვა-პასუხი:
არ გირისხდები, არა გსჯი!

მაძღვრეთ სრულ თავისუფლებას,
როგორც შენ, ისე ტყვეებსა!..
და თქვენ მხარესაც ავაცდენ
სამგლოვიარო დღეებსა.

მიყავით მარტო მოხარკედ...
შევეტკობთ წლიდან-წლობითა:
თქვენ ჩვენი კარგი სტუმრობით,
ჩვენ თქვენი მასპინძლობითა!...

მმხოლოდ მეცა გთხოვ, იცოდე,
სამაგიეროდ ერთს რამეს:
შენს ცოლს აქებენ ყოველგან
და ის მომგვარე ერთ ღამეს!ნ...

როგორც რომ ვეფხვი დაჭრილი,
ისე ათრთოლდა ცოტნეცა,
აკრაჭუნა კბილები
და, ცოტას გაწყდა, რომ ეცა:

-მბედს უმადლოდე, ხალვათად
რომ ხარ მასპინძლად მჯდომარე,
და მე კი სტუმრად მოსული,
ხმალ-ხანჯლით შენ წინ მდგომარე!

მეგ ერთი გითქვამს!... მეორედ
ენას არ წააცდენინო!
გონებამიხდილს სასირცხვოდ
სისხლი არ დამადენინო!ნ

ნოინმა წარბი გაიხსნა,
ღიმილიც მოერია მას!
და სიტყვით ცივ წყალს ასხამდა
მის ადელვებულ გულისთქმას!

-მნუ სჯავრობ!... განგებ გითხარი...
მინდოდა შენი გამოცდა...
რაც სთქვი ტყუილი ყოფილა,
აგერ თვითონვე წამოგცდა!

მსამშობლონ, მმომმენ, მმოყვარენ
სიტყვა ყოფილა უბრალო!
ნუთუ არა ღირს იმდენად,
რომ შენ ერთ ქალში გასცვალო?!ნ

არ მოელოდა ამ სიტყვას!

შერცხვა და შეკრთა მთავარი...
ცოტა შეჩერდა და შემდეგ
პასუხიც მისცა ამგვარი:

-მე რა ნება მაქვს მაგისი?
მონა არ არის, - ცოლია!
ჩვენი კანონი სულ სხვაა:
ცოლი ქმრის უღელტოლია!ნ

-მმაშ, კარგი! რადგანც მე მინდა
დღეიდან შენი მოყვრობა,
ნუ ვაწყენინებთ ერთმანეთს,
განზე გადავდვით აწ მტრობა!...

მხომ ჰხედავ, აქ რომ ქალი ზის?
ის ჩემი შვილობილია.
ვატყობ, რომ შენი ჭვრეტითა
ისიც-კი კმაყოფილია!

მმაგაზე უფრო მშვენიერს
ქვეყნად ვერ ჰნახავ ვერც ერთსა!...
რომ შენი ცოლი ვერა სჯობს,
თავდებად გაძლევ მეც ღმერთსა.

მსასიძოდ ამირჩევიხარ:
მინდა ის მოგცე ცოლადა;
დაგიახლოვო და მყავდე
ჩემი თავისვე ტოლადა!ნ...

-მვინ ღირსა მაგ თქვენ წყალობას
და ამ უდიდეს ოცნებას?!
მაგრამ ორცოლიანობის
რჯული არ გვაძლევს ჩვენ ნებასნ.

-მეგეც არ გინდა? მაშ კარგი!
პირობას გიდექბ კიდევ სხვას:
იზამ დ არ გავტებ ჩემ სიტყვას,
არა და დ ნახავთ ჩემს რისხვას!...

მმოდი, ახადე პირბადე,
აკოცე როგორც საყვარელს!
და აგისრულებ მაშინ მეც
მაგ შენი გულის საწადელს!ნ

ებილწა ცოტნეს პირობა,
მაგრამ არ იცის, რაღა ჰქნას?

სხვა გზა არა აქვს მოყვრების
და მის სამშობლოს გამოხსნას!...

წარმოსთქვა: მგულთამხილავო!
შენ ჰხედავ, მატანს ძალასო...
მივალ და ისე ვაკოცებ,
როგორც ხესა და ჩალასო.

მრა არის კოცნა უნდომი!
უგულოდ... უსიყვარულოდ,
თუ არ სიცოცხლე ბედკრული
სიტკბოდ... უსიხარულოდ?!ნ

დასთანხმდა! ქალთან მივიდა,
საკოცნად თავი დახარა!...
ქალმა გადიძრო პირბადე...
ნოინმაც გადიხარხარა!...

როგორც შვიდძალი ფერადი
ამშვენებს ცისარტყელასა,
ისე დაეტყო სახეზე
სიამოვნება ყველასა!...